ל' תשרי תשפ"ז **קורונה - הוצאות קבועות**

11.10.2026 **1109-26**

מדינת ישראל

בית הדין לענייני פיצוי נזק עקיף לעסקים (ארצי)

לפני כבוד חברי הוועדה:
סגן ראשת בית הדין, ד"ר ערן בר, עו"ד - יו"ר
רו"ח צבי פרלמוטר, רו"ח - חבר

העוררת: **בנישו-בורשטיין משרד עורכי דין ונוטריון, תאגיד 513751495**
באמצעות ב"כ עו"ד גיא בר און

נ ג ד

המשיבה: **רשות המיסים**
היחידה לטיפול במענק השתתפות בהוצאות קבועות
רחוב בן גוריון 38 רמת גן
corona.ararim@taxes.gov.il
באמצעות ב"כ משיבה עו"ד בת אל אזמרה אסרסה
Bat-ElAzmeraAs@taxes.gov.il

<u>החלטה</u>

"קשוט עצמך ואחר כך קשוט אחרים"

(תלמוד בבלי, מסכת סנהדרין, דף י"ח, עמוד א')

בפנינו ערר שהגישה העוררת על החלטת המשיבה במסגרת הליך בקשה למענק הוצאות קבועות בהתאם להוראות חוק התכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה) תש"ף – 2020 (להלן: "**החוק**") וזאת לתקופת הזכאות ספטמבר- אוקטובר 2020.

המחלוקת בערר זה היא סביב השגה שהגישה העוררת לפני למעלה מ-5 שנים, ביום 10.5.2021, ועד למועד זה לא ניתנה החלטה בהשגה. בין הצדדים מחלוקת לגבי המשמעות וההשלכות שיש ליתן לעיכוב במתן ההחלטה בהשגה. למען השלמת התמונה יובהר כי 10 ימים לאחר הגשת ההשגה פנה מייצג העוררת למשיבה פעם נוספת באמצעות הדוא"ל וביקש מהמשיבה לקבל אישור על הגשת ההשגה - פנייה שלא נענתה. אף בחלוף 120 ימים ממועד הגשת ההשגה (התקופה שנקבעה בחוק למתן החלטה בהשגה), פנה מייצג העוררת פעם נוספת למשיבה באמצעות הדוא"ל, ביום 17.01.2022, וביקש לברר את עמדת המשיבה נוכח אי מתן ההחלטה בהשגה במועד - פניה נוספת שלא נענתה. גם ניסיונות מצד המייצג לקבל מענה טלפוני לפניותיו , לדבריו, לא צלחו.

מדינת ישראל

בית הדין לענייני פיצוי נזק עקיף לעסקים (ארצי)

בתחילה, טענה המשיבה כי ההשגה לא התקבלה. לאחר שהוכח בפני הוועדה כי ההשגה הוגשה במועד וכדין, חרף כל אלה העלתה המשיבה טענות כנגד התנהלות העוררת אשר לא נקטה בדרכים נוספות לברר מה עלה בגורל ההשגה משנת 2022 ועד לקבלת הודעה על גביית החוב בסוף שנת 2025.

<u>העובדות הצריכות לעניין</u>

1. העוררת הגישה בקשה למענק בעד השתתפות בהוצאות הקבועות לתקופת הזכאות נשוא ערר זה בסך 412,717 ₪.
2. ביום 5.4.2021 התקבלה החלטה בבקשה למענק, במסגרתה קבעה המשיבה כי לאחר שערכה בדיקה בדיווחי העסקאות וההוצאות של העוררת, נמצא כי חלה ירידה ניכרת בסך הוצאותיה הקבועות. בהתאם לכך, סך המענק הופחת לסך 53,047 ₪ אשר לעמדת המשיבה משקף את ההוצאות הקבועות של העוררת בפועל. עוד נקבע בהחלטה בבקשה למענק כי מחזורי העוררת מאופיינים בתנודתיות קיצונית, וזאת בהתאם לדיווחי האסנה לשנים 2017-2020. בהתאם לכך, קבעה המשיבה כי היא ממליצה לערוך ממוצע מחזורים לשנת 2019 תוך עריכת חישוב חלופי. נוכח העובדה שלעוררת הועברה מקדמה על סכום התביעה בסך 247,631 ₪ (להלן: "**המקדמה**"), התבקשה העוררת להשיב את ההפרש שבין המקדמה ששולמה לה לסכום המענק המאושר בתוך 90 ימים (סך 194,584 ₪).
3. בין הצדדים קיימת מחלוקת לגבי השתלשלות ההליכים ממועד הגשת הבקשה למענק ועד למועד הודעת חוב שנשלחה לעוררת כעבור מספר שנים. בכתב הערר נטען כי בהתאם להוראות החוק, ביום ה-10.5.2021, הגישה העוררת באמצעות יועץ המס, מר שמואל אדרי, השגה אשר נשלחה למשיבה לכתובת מייל ייעודית אשר צוינה בסעיף 5 בהחלטה בבקשה למענק.
4. למעלה מן הצורך, העוררת צירפה העתק מכתובת המייל של המייצג אשר תומכת בשליחת ההשגה למשיבה במועד הנטען. אם לא די בכך, כעבור 10 ימים, ביום ה-20.5.2021, פנה יועץ המס פעם נוספת למשיבה באמצעות המייל על מנת לקבל אישור על עצם הגשת ההשגה במועד. יובהר כי אין חולק כי פניות אלו לא נענו על ידי המשיבה.
5. אף לאחר חלוף מניין הימים הקבוע בחוק לקבלת החלטה בהשגה, ביום ה-17.1.2022, פנה יועץ המס אדרי פעם נוספת וביקש לקבל את עמדת המשיבה נוכח העובדה שהגיש את ההשגה במועד, ואף לאחר שחלפו 120 ימים הוא לא קיבל החלטה בהשגה.
6. רק ביום 1.12.2025, למעלה מ-4.5 שנים ממועד הגשת ההשגה, התקבלה בידי העוררת הודעה בדבר חיוב בגין מענקי קורונה ששולמו ביתר ביחס להליכי הבקשה נשוא ערר זה. אין מחלוקת בין הצדדים כי ממועד הגשת ההשגה ועד למועד הודעת החוב, המשיבה לא קיבלה החלטה בהשגה, לא נקטה בפעולה כלשהי לגביית החוב, לא הוציאה תזכורות וזאת חרף חלוף הזמן הממושך ממועד מתן המקדמה ועד היום.

מדינת ישראל

בית הדין לענייני פיצוי נזק עקיף לעסקים (ארצי)

7. למען ההגינות, נציין כי ממועד הגשת התזכורת מצד העוררת בחודש ינואר 2022 ועד למועד קבלת דרישת החוב, גם העוררת לא נקטה בצעדים נוספים על מנת לברר מה עלה בגורל ההשגה שהגישה, וזאת כשאין חולק שהעוררת הייתה זכאית לתשלום נוסף בגין הבקשה בסך של כ-165,000 ₪.

8. בכתבי הטענות, העוררת שבה וטענה כי נפלו מחדלים מהותיים בהתנהלות המשיבה עת לא קיבלה החלטה בהשגה עד למועד זה, וזאת כשלעמדתה, הוכח מעבר לכל ספק, שההשגה הוגשה במועד. באי כוח העוררת טענו בכתבי הטענות ובדיון כי המייצג פעל בצורה סבירה, הגיש תזכורות לאחר הגשת ההשגה ואף לאחר חלוף המועד למתן החלטה בהשגה. עוד טענה העוררת כי מייצג אינו נדרש לברר מדי חודש בחודשו מה עולה בגורל ההשגה, זאת במיוחד בנסיבות בהן המשיבה נמנעה מלצרף תצהיר לגבי בדיקות שעשתה כדי לאתר את המייל נשוא ההשגה שנשלחה, צילומים של שרתי הדואר האלקטרוני או בדיקות כאלו ואחרות אשר יכולות לתמוך בטענותיה.

9. העוררת הוסיפה כי בעקבות התנהלות המשיבה נגרמה לעוררת פגיעה קשה, וזאת לנוכח הטלת עיקול שהוטל עליה, על דרך של סירוב בנק לתת הלוואה לעוררת בעקבות אותם עיקולים וזאת כשלא היה מקום בכלל להתחיל בהליכי גבייה בגין הליך השגה אשר טרם הסתיים, כשהאחריות לאי מתן ההחלטה בהשגה רובצת על המשיבה. עוד טענה העוררת בהרחבה כי הליכי הגבייה שננקטו בוצעו שלא כדין, וזאת לנוכח ההוראות החלות על המשיבה, מהן עולה שגביית החוב התיישנה, ולכל היותר, על המשיבה היה לקבל אישורים מתאימים בזמן אמת וזאת כשהדבר לא נעשה. לעמדת העוררת, היא פנתה למשיבה במסגרת ניהול ערר זה לקבלת אותם אישורים על מנת שתעמוד בפניה התמונה הראייתית המלאה בדבר דרכי הפעולה של הרשות לגביית החוב וחוקיותם. במקרה זה, המשיבה נמנעה תחילה מלהציג את האישורים המתאימים, ורק לאחר הגשת כתבי הטענות במסגרת ערר זה, הומצא אישור אשר על פניו נערך בדיעבד ואין בו להכשיר את מחדלי הרשות לנקיטת הליכי חוב בחלוף זמן כה ניכר.

10. עוד טענה העוררת כי נוכח מחדלים אלו, ראוי שהמשיבה תיקח אחריות עליהם, וזאת לאור הפגיעה המשמעותית שנגרמה לעוררת, השיהוי הניכר בנקיטת הליכי הגבייה ובעיקר טענת ההסתמכות, וזאת כאשר מדובר בכספי מקדמה ששולמו לפני שנים רבות והעוררת עשתה שימוש בכספים אלו. על הבעייתיות הנובעת מהתנהלות המשיבה, ניתן ללמוד מעצם העובדה שאחד משותפי העוררת פרש וכיום השבת כספי המקדמה תביא לפגיעה בבעלים הנוכחי או לחילופין באדם שכבר יצא לגמלאות.

11. מנגד, טענה המשיבה כי מבדיקה שערכה, ההשגה לא התקבלה בתיבת הדואר האלקטרוני שלה. במקרה מעין זה, אף אם ההשגה הוגשה במועד, אין מקום להורות על קבלת הבקשה למענק במלואה או על אישור המקדמה ששולמה לעוררת, וזאת לנוכח פגמים שנפלו בהתנהלותה ממועד הגשת ההשגה. המשיבה טענה כי כבר בעת הגשת הבקשה למענק, העוררת הצהירה שבמידה והיא תידרש להשיב את כספי המקדמות, עליה לעשות כן.

12. במקרה זה אין חולק כי בהחלטה בבקשה למענק, העוררת נדרשה להשיב את ההפרש שבין כספי המקדמה ששולמה לה לבין סך המענק שאושר לבסוף. לעמדת המשיבה, העוררת במשך שנים לא פעלה להסדרת תשלום החוב, ולכן היא פעלה כדין למימושו. אשר למועד תחילת הליכי הגבייה, הדבר נבע בשל הליכים רבים שהוטלו על המשיבה ועומסים רבים בעקבות טיפול בתביעות ובבקשות למענקים, ואין מניעה כי המשיבה תפעל לתשלום חובות אשר עוסקים אינם זכאים להם, ואשר הצהירו שעליהם להשיב את כספי המקדמות ככל שהמשיבה לא תאשרם.
13. עוד טענה המשיבה להתנהלות העוררת, אשר ממועד הגשת ההשגה לא נקטה בצעדים הדרושים על מנת לברר את סטטוס ההשגה. לעמדת המשיבה, היה מקום שהעוררת תפנה באזור המייצגים או לכתובות דואר אלקטרוני אחרות או בפניות נוספות על מנת לברר מה עלה בגורל ההשגה, וזאת כאשר לעוררת עמדה יתרת מענק לתשלום לפי הבקשה שהגישה. אשר לטענות העוררת כנגד חוקיות הגבייה, טענה המשיבה כי אין מדובר בסוגיה שבסמכות הוועדה, וזאת כאשר מדובר בהחלטה של פקיד השומה ואין מקום לבקרה במסגרת הליכים אלו.

<u>דיון והכרעה</u>

14. לאחר שבחנו את טיעוני הצדדים, הראיות שהוצגו על ידם, שמיעת עדותו של יועץ המס אדרי, מצאנו כי נפל פגם משמעותי בהתנהלות המשיבה לאורך הליך ההשגה, וזאת כאשר התנהלותה רצופה מחדלים, אשר הביאו לפגיעה ממשית בעוררת.
15. במקרה זה, שמענו את עדותו של יועץ המס אדרי, אשר עדותו הייתה מהימנה, נתמכה לחלוטין עם האסמכתאות שצורפו על ידי העוררת בכתב הערר, וזאת כאשר אנחנו סבורים שהוא נהג בצורה הראויה במועד הגשת ההשגה ואף לאחריה. במהלך הדיון היום, העד אדרי הסכים לשתף ולהציג את תיבת הדואר האישית שלו. הוועדה נחשפה להודעות שנשלחו לכתובת המייל של המשיבה בזמן אמת, וזאת כאשר להודעות דואר אלקטרוני אלו קדמו מיילים אחרים ומיילים שנשלחו לאחר מכן בסמיכות, דבר המעיד על האותנטיות בשליחת מסמכים אלו. בניגוד לתהייה שהועלתה על ידי המשיבה בכתבי הטענות, מצאנו כי כבר ביום ה-10.5.2021 צורפה ההשגה אשר נטענה על ידי העוררת, ואשר צורפה למסמכי הערר. במצב דברים זה, מדובר בעדות מהימנה ובראיות חזקות ביותר אשר יש בהן לבסס את קביעתנו כי העוררת הגישה את השגתה במועד.
16. יתרה מכך, במקרה זה, המשיבה לא פעלה, כפי שפעלה במקרים אחרים, על מנת להציג בפני הוועדה כשל טכני או בעיה שייתכן ועלתה במערכת התפעולית שלה. המשיבה לא הציגה לדוגמה את הודעות הדואר האלקטרוני שהתקבלו באותם תאריכים על מנת שהוועדה תוכל להכריע האם יש אמת בטענה שמדובר בתקלה טכנית או שמדובר בטעות של גורם אנוש אשר לא שם לב להודעות אלו. המשיבה אף לא טרחה להציג תעודת עובד ציבור מטעם גורם מחשבים מוסמך אשר אמור להתייחס לטענות העוררת בדבר שליחת הודעת הדואר האלקטרוני במועד, ומשכך, לא סתרה בראיה כלשהי את שליחת ההשגה במועד.

מדינת ישראל

בית הדין לענייני פיצוי נזק עקיף לעסקים (ארצי)

17. במצב זה, עלינו להכריע מה גורלה של השגה שהוגשה במועד, ובמשך למעלה מ-5.5 שנים המשיבה לא קיבלה החלטה בהשגה בין בשל כשל טכני ובין בשל כשל אנושי מצדה. למען ההגינות, נציין כי כבר בפתח ההליך המשיבה ביקשה להשיב את ההליך לשלב ההשגה על מנת לקבל החלטה לגוף ההשגה ואף לחייב אותה בהוצאות בגין השיהוי שלה בטיפול בהשגה. בהקשר זה, טענה העוררת ובצדק, כי השבת התיק לשלב ההשגה אינה נותנת ביטוי למחדלי הרשות, להסתמכות העוררת על קבלת המקדמות, ועל הקושי הראיתי שנוצר על מנת לברר את הטענות לגופן כאשר מדובר במסמכים מלפני שנים רבות.

18. בהתאם להוראות סעיף 20(א)(1) לחוק, על המשיבה היה לקבל החלטה בהשגה בתוך 120 ימים. במצב בו קבענו כי השגת העוררת הוגשה במועד וכדין, המשיבה לא קיימה את הוראות החוק ועד למועד זה לא ניתנה החלטה לגוף ההשגה. גם לאחר המצאת דרישת החוב, המשיבה נמנעה מלבחון את טענות העוררת לגופן ולתת החלטה בהשגה. אי מתן החלטה בהשגה במשך פרק זמן כה ממושך יוצר תחושת הסתמכות מצד העוסק בדבר זכאותו למענק.

19. בחקיקת הפיצויים בנושא "חרבות ברזל", "עם כלביא", ו"שאגת האריה", קבע המחוקק פרק זמן של 8 חודשים למתן החלטות בתביעות לפיצויים ובהשגות. בחקיקה נקבע במפורש כי אי עמידת הרשות במועדים שנקבעו בחוק משמעותה קבלה של התביעה או ההשגה. ראה לדוגמא חוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה - חרבות ברזל), התשפ"ד-2023:

> **38 ז.(א)** **הגיש עוסק למנהל תביעה לפיצויים לפי הוראות סעיף 38ו, יקבע המנהל בהחלטה מנומקת את זכאותו של העוסק לפיצויים ואת סכום הפיצויים, בתוך 8 חודשים ממועד הגשת התביעה, ואם ביקש מהעוסק פרטים נוספים – רשאי הוא להאריך את התקופה האמורה בתקופות נוספות שלא יעלו יחד על 30 ימים; <u>לא נתן המנהל את החלטתו במהלך התקופה האמורה, לרבות אם הוארכה, יראו את התביעה כאילו התקבלה.</u>**
>
> **38 יד.(א)(5)** **<u>לא נתן העובד המוסמך להחליט בהשגה את החלטתו למשיג במהלך התקופה האמורה בפסקה (4), לרבות תקופה שהוארכה, יראו את ההשגה כאילו התקבלה.</u>** (ההדגשות אינן במקור- ע.ב.)

20. בחקיקה הרלוונטית לענייננו, לא נקבעה סנקציה בשל אי עמידת המשיבה במועד למתן החלטה בהשגה. במספר רב של החלטות ועדות הערר עמדו על המדיניות השיפוטית הראויה בין הוראות חוק שקבעו סנקציה לצידן לבין אלו שלא, וקבעו כי משלא נקבעה סנקציה בשל אי עמידה במועד שנקבע בחוק למתן החלטה בהשגה, הרי שמדובר בהוראה בעלת אופי מנחה בלבד, ואין באיחור במתן ההחלטה בהשגה להביא לקבלתה באופן אוטומטי [ראו ערר 1140-21 **הקבלן 45 בע"מ נ' רשות המסים** (פורסם בנבו, 21.06.2021); ערר 1023-21 **כ.מ. סלאמה יזמות עסקית בע"מ נ' רשות המסים** (פורסם בנבו, 04.05.2021) ערר 1589-21 **פליסידד (פיסגה) בע"מ נ' רשות המסים** (פורסם בנבו, 04.11.2021); ערר 1060-21 **ב.ג. בטחון הצפון אבטחת מוסדות, ליווי**

מדינת ישראל

בית הדין לענייני פיצוי נזק עקיף לעסקים (ארצי)

טיולים ומתן שרותי רפואה בע"מ נ' רשות המסים (פורסם בנבו, 28.04.2021); ערר 1538-21 **מחסני קוסמטיקה בע"מ נ' רשות המסים** (פורסם בנבו, 27.10.2021); ערר 1413-21 **אכרם מחאג'נה משרד עורכי דין נ' רשות המסים** (פורסם בנבו, 27.10.2021) וערר 1632-21 **לביא (ב.י.) חברה להנדסה ובנין בע"מ נ' רשות המסים** (פורסם בנבו, 08.11.2021].

21. בעמ"נ 27710-06-21 ב.**ג. בטחון הצפון אבטחת מוסדות, ליווי טיולים ומתן שירותי רפואה בע"מ נ' רשות המיסים בישראל** [פורסם בנבו, 03.01.2022], נדון לראשונה ערעור בסוגית האיחור במתן החלטה בהשגה לפי חוק התוכנית לסיוע כלכלי. בפסק הדין נקבע כי על אף שלא נקבעה בחוק סנקציה בשל איחור במתן החלטה בהשגה, אין לפרש את הוראות החוק לפיהן איחור משמעותי לא יביא לתוצאה המשפטית של קבלת ההשגה. בפסק הדין נקבע כי יש לקבל את ההשגה והערעור לנוכח איחור משמעותי בקבלת החלטה בהשגה, שבאותו מקרה עמד על 68 ימים בלבד.

22. בעמ"נ 3720-11-21 **פודולסקי נ' רשות המסים** (פורסם בנבו, 15.07.2022), בית המשפט המחוזי חזר על קביעותיו בעניין ב.ג ביטחון, וקבע כי המועד שנקבע בחוק הוא מועד מחייב ולא מנחה. עוד נקבע כי איחור משמעותי במתן החלטה בהשגה, שאינו של ימים ספורים, יוביל, בהתאם לנסיבות הפרטניות של כל מקרה, לקבלת ההשגה ולאישור בקשת המענק (פיסקה 113 לפסק הדין).

23. בעמ"נ 40318-12-21 **פליסידד (פיסגה) בע"מ נ' רשות המסים בישראל** ועמ"נ 32134-03-22 **ארג'נטרו אחזקות בע"מ נ' רשות המסים בישראל** (פורסם בנבו, 13.11.2022), בית המשפט קבע אמנם שאין מקום לקשור בין האיחור בקבלת ההחלטה בהשגה לבין קבלת או דחיית ההשגה לגופה. בית המשפט קבע כי הפתרון הראוי הינו מתן סנקציה ספציפית לאיחור בדרך של חיוב בהוצאות.

24. בעמ"נ 62994-01-22 **מגדלי ברקת חברה להקמת מבנים בע"מ נ' רשות המיסים** (פורסם בנבו, 30.11.2022) נקבע שככלל, חריגה מהמועד שנקבע למתן החלטה בהשגה לא תביא לקבלתה ורק במקרים חריגים במיוחד, "עצם האיחור במועד מתן ההחלטה בהשגה עלול כשלעצמו ובעיקר בהצטרף לטעמים נוספים ובהתאם לנסיבות המקרה, להביא לכך שערר שהוגש יתקבל". בית המשפט קבע כי מדובר במקרים בהם האיחור חריג באופן ברור ומיוחד בהשוואה לתיקי ערר אחרים ולצד זאת, יש טעמים כבדי משקל נוספים המצדיקים קבלת הערר.

מדינת ישראל

בית הדין לענייני פיצוי נזק עקיף לעסקים (ארצי)

25. לאחר פסקי דין אלו, בית המשפט העליון בבר"מ 7502-22 **רשות המיסים נ' בוריס פודולסקי** (פורסם בנבו, 22.01.2023) דן במשמעות שיש לתת לאיחור במתן ההחלטה בהשגה, וקבע:

> **"24. במכלול הנסיבות, ובהתחשב בשיקול של העומס המוטל על ועדת הערר כמו גם בשיקול של הקופה הציבורית, אני סבורה כי חריגה מהמועד הקבוע בסעיף 20(א)(1) לחוק הסיוע הכלכלי <u>אינה מחייבת את קבלת ההשגה באופן אוטומטי כאשר אין מדובר בעיכוב משמעותי</u> (ראו לעניין זה: ברק-ארז, בעמ' 414-415). <u>לצד זאת, יש בהחלט מקום לייחס משקל נכבד לעיכוב במתן ההחלטה בהשגה, בפרט כאשר מדובר בעיכוב משמעותי.</u> בהיקש מסעיף 6(א) לחוק לתיקון סדרי מינהל (החלטות והנמקות), התשי"ט-1958, ניתן לומר כי אי-עמידה במועד הקבוע לא תביא אמנם לקבלת ההשגה באופן אוטומטי, ואולם במקרה זה על רשות המיסים יוטל נטל הראיה להוכיח כי ההחלטה על דחיית ההשגה הייתה נכונה, מבלי שחזקת התקינות המינהלית תעמוד לימינה."** (ההדגשה אינן במקור- ע.ב.)

להבדיל מעניין פודולסקי, שם דובר על איחור במתן החלטות בהשגות לתקופות של 105 ימים ו-185 ימים, **<u>במקרה שבפנינו מדובר באיחור קיצוני של כ-5 שנים וחצי ממועד הגשת ההשגה לראשונה !!!</u>**

26. בבר"מ 1692/23 **קבוצת ברקת יזמות והקמת מבנים בע"מ נ' רשות המסים** (פורסם בנבו, 27.07.2023), בית המשפט העליון שב על קביעותיו בעניין פודולסקי וקבע:

> **"חריגה מהמועד הקבוע בסעיף 20(א)(1) לחוק הסיוע הכלכלי, כשלעצמה, אינה מביאה לתוצאה של קבלת ההשגה באופן אוטומטי. לצד זאת, עיכוב בקבלת ההחלטה מטיל על רשות המסים את הנטל להוכיח כי ההחלטה על דחיית ההשגה הייתה נכונה, מבלי שחזקת התקינות המינהלית תעמוד לימינה (ראו: עניין פודולסקי, בפסקה 24, וראו גם: עניין רם תשתיות, בפסקה 20). מטבע הדברים, משקלו של הנטל מושפע מחומרתו של הפגם. <u>מבחינה זו, אין דינו של עיכוב קצר מועד לדינו של עיכוב משמעותי.</u> בענייננו, אין לכחד כי האיחור בקבלת החלטה בהשגה הראשונה היה לא מבוטל. אולם, יישום הדברים אינו מביא למסקנה לפיה יש לקבל את ההשגה על הסף – כפי שטוענת המבקשת – אלא לתוצאה של העברתו של נטל הראיה לכתפי רשות המסים להוכיח כי ההחלטה הייתה נכונה."** (ההדגשה אינה במקור – ע.ב.)

מדינת ישראל

בית הדין לענייני פיצוי נזק עקיף לעסקים (ארצי)

27. במקרה שבפנינו די לציין את הפגמים שנפלו עוד בשלב ההחלטה בבקשה למענק, עת המשיבה התערבה בגובה המקדם וערכה חישוב חלופי לפי הוצאות קבועות בפועל מבלי לטרוח ולציין בגוף ההחלטה את אופן החישוב ואילו הוצאות נלקחו בחשבון. יש צדק בטענת העוררת כי בחינה של הוצאות קבועות בפועל בחלוף זמן כה ניכר ופעולה לאיתור אסמכתאות בחלוף שנים ארוכות עלולה לגרום לנזק ראייתי.
28. ועדת הערר מוסמכת לדון על החלטות המשיבה בהשגות. סמכות זו הוגדרה בסעיף 21 לחוק. במקרה שבפנינו, אין חולק כי חרף חלוף הזמן הניכר עד למועד זה לא ניתנה החלטה בהשגה. גם לאחר המצאת דרישת החוב, בעת שהמייצג פנה בבקשה לביטול השבת הכספים, הוא פנה באזור המייצגים, ונמסר לו ביום 22.1.2026 כי במענה לפנייתו ולאחר בדיקה, לא רואים במערכת שיש השגה, ולכן אין החלטה בהשגה. במסגרת החלטה זו, העוררת התבקשה לפנות לפקיד השומה על מנת להסדיר את החוב. גם בשלב זה, וחרף טענות העוררת והאסמכתאות שהוצגו על ידה, נמנעה המשיבה מלדון בהשגה לגופה.
29. לאחר שהעוררת הציגה את הראיות שבידה, מצופה היה שהמשיבה אף מיוזמתה תמציא החלטה לגוף ההשגה על מנת שהוועדה תוכל לדון היום בפער שבין סכום המענק הסופי שנקבע בהחלטה בהשגה לבין הסכום המבוקש על ידי העוררת. כיום אין בידי הוועדה החלטה בהשגה, וזאת כאשר מדובר בחלוף זמן ניכר. מחד, ניתן היה לקבל את עמדת העוררת ולהכריע בערר אף ללא השבת התיק לשלב ההשגה, וזאת כשיש ממש בטיעוני העוררת לכשלים בהתנהלות המשיבה, לכשלים בנקיטת הליכי החוב, השיהוי, הסתמכות העוררת על המקדמות, ולקבוע שהעוררת זכאית לכל הפחות לכספי המקדמה ואף מעבר לכך. מנגד, על מנת לקיים את ההליך המנהלי במלואו, ניתן לשקול השבת התיק לשלב ההשגה, כשבמסגרת הליך ההשגה המשיבה תידרש לדון בשאלת גובה המענק והן לטענות העוררת בדבר אי השבת המקדמה נוכח השיהוי הרב ונקיטת הליכי גבייה בחלוף זמן כה ניכר. נוכח חלוף הזמן מצאנו לתחום את התקופה למתן החלטה בהשגה לפרק זמן קצר.
30. באיזון בין השניים, ניתן וצריך לשקול את הדרך המידתית על דרך של השבת התיק לשלב ההשגה, על מנת שיעלה בידי הוועדה לקנות את סמכותה ולבקר את החלטת המשיבה הן באשר לחלוף הזמן והן לטענות נוספות שייתכן ויעלו במסגרת הליך ההשגה. השבת התיק לשלב ההשגה אינה מונעת מידי העוררת לטעון מדוע היא זכאית לכל כספי הבקשה או חלקם, וזאת בהתבסס על טענות מנהליות. על הגורם המוסמך מוטלת החובה לשקול טענות אלו ולתת החלטה עניינית. מובהר בזאת שעל ההחלטה שתתקבל בהשגה תהיה רשאית העוררת להגיש ערר חדש ונפרד לוועדה בהתאם למועד הקבוע בחוק.
31. אשר לטענת המשיבה בדבר סירובה לעכב את הליכי הגבייה, מצאנו כי מדובר בעמדה שגויה וזאת כאשר אין חולק שלא מדובר בחוב סופי, כאשר הליכי ההשגה לא מוצו. המשיבה אינה יכולה לטעון שהיא מבקשת לחזור לשלב ההשגה, ובו זמנית לבקש להמשיך בהליכי הגבייה.

32. בהקשר זה, נפנה גם את הצדדים להחלטת ועדת הערר בערר 2154/25, **איב רשתות בע"מ נגד רשות המיסים** (החלטה מיום 30.12.2025), בה נקבעו דברים הנכונים לענייננו, עת קבעה הוועדה כי ביחס לבקשות למענקי קורונה ואומיקרון, כל עוד הליכים אלו מתבררים לפי חוק, אין העוסק מחויב בהשבת המקדמות. המחוקק בחר להותיר את הסעיף שנקבע ולא להוסיף הוראה קובעת כי יש להשיב את המקדמות במקרים אלו, ולמעשה התוספת שנעשתה לסעיף האמור, המחייבת את העוסק בתשלום ריבית, מצמצמת עד מאוד את הנזק שעלול להיגרם למשיבה ומחזקת את המסקנה שלעיל. אנו מסכימים לחלוטין עם קביעות הוועדה בעניין זה, ועם קביעתה כי מאזן הנוחות במקרים אלו נוטה לידי העוסקים וזאת בניגוד לטענות המשיבה שעל העוררת היה להשיב את המקדמות אף ללא השלמת בירור זכאותה לפי חוק, ובטרם ניתנה החלטה בהשגה.

33. <u>אשר על כן, אנו מורים כדלקמן:</u>

א. אנו מורים על השבת התיק לשלב ההשגה על מנת לאפשר בירור עובדתי וכן את הטענות המנהליות אשר הועלו על ידי העוררת במסגרת ערר זה, וזאת משהמשיבה לא דנה בטענות אלו בשלב ההשגה. ראוי שהמשיבה תבחן טענות אלה בנפש חפצה.

ב. בתוך 14 ימים מהיום, תגיש העוררת כתב השגה מתוקן הכולל התייחסות הן להחלטה בתביעה למענק והן בסוגיות המנהליות אשר נוצרו בגין גביית החוב ואי מתן החלטה בהשגה בחלוף למעלה מ-5.5 שנים ממועד הגשתה. ההשגה תוגש בהתאם לשיקול דעת העוררת, והיא תצרף אליהם את כל האסמכתאות שהיא סבורה שיש להגישן במסגרת הליך זה.

ג. המשיבה תקבל החלטה בהשגה המתוקנת בתוך 30 ימים ממועד קבלתה.

ד. על ההחלטה שתתקבל בהשגה, תהיה רשאית העוררת להגיש ערר חדש ונפרד בהתאם למועד הקבוע בחוק.

ה. אשר להוצאות שנגרמו לעוררת בהליך זה בשל התנהלות המשיבה, מדובר בהליך ערר מורכב ביותר, במסגרתו העוררת נדרשה להגיש כתבי טענות, אסמכתאות, תצהירים, להגיב לבקשות מפורטות לרבות בקשות לסילוק על הסף. הליכים הם אלו הצריכו הטלת משאבים רבים ותשלום הוצאות למייצגים. למעלה מכך, העוררת נפגעה תדמיתית מהטלת הליכי עיקול, וזאת כאשר הדבר נבע בשל מחדלי המשיבה באי קבלת ההחלטה במועד. בנסיבות אלו, החלטנו כי בגין התנהלות המשיבה עד כה, המשיבה תישא בהוצאות העוררת בסך של 35,000 ₪.

ו. נוכח העובדה שאנו מורים שכספי המקדמה יישארו בשלב זה עד להכרעה סופית בהשגה, אנו קובעים כי תשלום ההוצאות בסך 35,000 ₪ יתבצע בתוך 30 ימים מהמועד שבו ההחלטה בבקשה למענק תהיה סופית וחלוטה. במידה וההוצאות לא ישולמו בתוך 30 ימים מהמועד שבו ההחלטה לבקשה במענק תהיה סופית וחלוטה, לתשלום זה יתווספו הפרשי הצמדה וריבית עד לתשלום בפועל.

מדינת ישראל

בית הדין לענייני פיצוי נזק עקיף לעסקים (ארצי)

ז. נוכח העובדה שקבענו באופן ברור כי ההחלטה הוגשה במועד וכי הליכים אלו לא הגיעו לקיצם, הרי שלא היה מקום להתחיל בהליכי גבייה. עמדה זו מקבלת משנה תוקף כפי שפירטנו לעיל, את המשיבה עצמה ביקשה להשיב את התיק לשלב ההשגה. במצב בו לא הוכרעה השגה ולא ניתנה החלטה סופית לגבי גובה המענק לו זכאית העוררת, הרי שאנו סבורים שאין מקום לנקוט בשלב זה בהמשך להליכי הגבייה עד אשר תינתן החלטה סופית בהשגה.

34. נוכח הטענות והראיות שהוצגו בפנינו במסגרת הליך זה, אנו מוצאים להעיר כי ראוי שהגורם המוסמך לקבל החלטה בהשגה ייתן דעתו להתנהלות המשיבה ממועד הגשת ההשגה ועד היום, לאי קבלת ההחלטה במשך זמן ניכר, לחלוף הזמן ממועד ההחלטה בבקשה למענק ועד לנקיטת הליכי הגבייה, ויתר הטענות שהעוררת העלתה בכתבי טענותיה ובדיון היום.

35. כבר בשלב זה נעיר כי אנו סבורים שיש טעם בעמדת העוררת לאי השבת כספי המקדמה (בין באופן מלא או חלקי), לאור הטענות כבדות המשקל שהוצגו בפנינו, אולם המשיבה תקבל החלטה סופית בהקשר זה לאחר שתבחן את כל המסכת העובדתית ואת כל הטענות שיועלו על ידי העוררת בשלב ההשגה.

36. עוד ראוי לקחת בחשבון את פסיקות בתי המשפט אשר דנו בערעורים על החלטות הוועדה, בהם אמנם נקבע שלא כל איחור במתן החלטה בהשגה יביא לקבלתה, אך יש לשקול במסגרת זו את חלוף הזמן וייתר הנסיבות שהובילו לאיחור.

37. נבהיר כי לא בלי היסוס החלטנו להורות על השבת התיק לשלב ההשגה וזאת כשנכון להיום חלפו חמש שנים וחמישה חודשים מבלי שהמשיבה קיבלה החלטה בהשגה. החלטתנו להורות על השבת לשלב ההשגה נעשית באופן חריג ויוצא דופן, רק בשל אי מיצוי ההליך המינהלי ועל מנת לאפשר לגורם המוסמך במשיבה לבחון את טענות העוררת בדבר קבלה מלאה או חלקית של ההשגה נוכח האיחור הרב. נדגיש כי אין בהשבת התיק לשלב ההשגה בכדי להוות על וויתור מצד העוררת על אילו מטענותיה במישור המינהלי. ככל שטענות העוררת יידחו באופן מלא או חלקי בשלב ההשגה, שמורה לה הזכות לפנות לועדת הערר על מנת להעמיד לביקורת את ההחלטה שתינתן בהשגה.

זכות ערעור בפני בית המשפט המחוזי, בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים, בתוך 60 יום.

ניתנה היום בתאריך ל' תשרי תשפ"ז, 11.10.2026, במעמד הצדדים.

ד"ר ערן בר, עו"ד
יו"ר הוועדה

צבי פרלמוטר, רו"ח
חבר הוועדה